האיש מקדש פרק שני קידושין

גט פשוט. העשוי כעין שלנו: **עדיו מסוכו.** תחת הכתב: **מקושר.** התם מפרש לה בגמרא בתרא שתקנוהו לכהנים שאין יכולין להמזיר גרושותיהן וכהניו כופעין הולכין אל הסופר דממהר לכתוב גט וזותנו לה ומתמהרו לאחר זמן תקנו להו מקושר שיש בו טורח לעשותו ואלהכי והכי מייתבא דעתיה. מניח בראשו שיטה תלק וכותב שיטה ושיטה תלק וכותב שיטה וכן עד שלשה או ארבעה או יותר שיטין תלק וכופל תלק הראשון על הכתב ותופר וחוזר וכופל תלק השני על שיטת הכתב שתחתיו ותופר וכן שלישי והעדים חותמין מבחוץ בין קשר לקשר וילפינן התם דגט פשוט עדיו שיש מקושר עדיו שלשה וכל כפל וכפל קרוי קשר ושלשה קשרין יש בו ואם בא להרבות קשרים מרבה בעדים ושאר טופס השטר כתוב כדרכו: **שניסס פסולין.** שלא נעשו כתקון חכמים: **שיכול לעשותו פשוט.** שלא לתפור הקשרים ואם מפסיק חוץ בין שיטות העליונות מה בכך וטעמא דת"ק מפרש התם (דף קסד:) דקשבר אין יכול לעשותו פשוט מפני שהמקושר והפשוט אין זמנו שוה שאין כותבין זמן למקושר מאותה שנה אלא משנה של אחרייה: **הכל כמנהג המדינה.** מקום שנהגו בפשוט ועשאו מקושר ועשאו פשוט פסול דכי עבדיה בעל שליח לכתוב על מנהג המדינה הוא דשויה ובהאי לא איירי מגאי קמאי אלא [6]כשאינה במקום עדים והיינו דהוינן בה ות"ק לית ליה מנהג המדינה ומאן פליג עליה בהאי: ומשני ודאי פלוגתא אחריתא היא ומיהו באתרא דהיגיי כו': **עביד לי פשוט.** שלימות קלה: **ועבד מקושר.** שלימות כגילה רש"ג סבר מראה מקום הוא לו דאמר די לך בפשוט וכי עביד מקושר הואיל ומנהג מדינה אף במקושר כשר ומגאי קמאי פליגי עליה ואמרי קפידא הוא דווקא אמר ליה לעשותו פשוט: **מראה מקום היא לו.** שם תמצאנו ולתנא קמא הוי קפידא אי איפשי שתקבלנו אלא שם ואין זה שלוחה במקום אחר: **בשכח ממון.** הוא דאמר ר"ש [7]דאע"פ שהטעה מקודשת דמקמתא ניחא לה: **אבל בשכח יוחסין.** [8]על מנת שאני ממזר ונמצא שהוא נתין לא ניחא לה בשכחו מפני שהוא מתגאה עליה: **מפאנא דרב מכרעאי.** מנעל גדול ממדת רגלי איני מפילה בו שאיני יכולה להלך בו ומשל הוא: **נתין.** זה נבעוני על שם ויתנם יהושע חוטבי עצים ושואבי מים[9] ואמרי ביבמות (דף עח:) דוד גזר עליהם: **מגודלת.** גדולה ורואיה לשמשני: **אלא פליג בריש.** בגמרא קמייתא גבי עני ונמצא עשיר: **וה"ה.** דפליג בגמרא בתרייתא גבי שפחה וכיון דפליג בריש דאם הטעה לשכח לאו טעותא היא לא אינטריך למהדר אפלוגי בסיפא הכי נמי גבי שכח יוחסין לא אינטריך דפליג בריש בשכח ממון וה"ה דפליג בסיפא לשכח יוחסין: **בסס.** גבי בת אי שפחה מגודלת: **אידי ואידי.** ריש דעני ונמצא עשיר וסיפא דאין לו שפחה ויש לו מרייהו לשכח ממון הוא כיון דגלי ר"ש פלוגתא בריש לא אינטריך למהדר אפלוגי בסיפא: **הכא.** גבי לוי ונמצא כהן: **בשכח יוחסין הוא.** ואיכא למימר דמודה ר' שמעון בהא משום דמסאנא דרב מכרעאי הוא אם איתא דפליג ר' שמעון עליה נתנייה: **גדלת.** משוכה: **לא ניחא לי.** שתהא שפחה חשובה לי דשקלה מילי מינאי ואזלא נדיא גבי שבבתאי משום שהיא חשובה מצויה לספר עם שבויותיה ותשמע ממני דברים ותסדר אותם לפני שבויותי ותתן אותי בפיהם לצער וקלס: **יתרגם אפי' מדעתיה.** נתמיה אלא כתרגום שלנו: **המתרגם פסוק כצורתו.** שבא לחסר תרגום שלנו לומר לא אתרגם פסוק זה אלא כצורתו כגון לא תענה על ריב (שמות כג) לא תסיה על דינא הרי זה דלאו: **והמוסיף עליו.** שבא לומר הואיל וניתן רשות להוסיף אוסיף גם אני בכל מקום שאלה: **הרי זה מחרף.** מבזה את המקום משנה את דבריו. ואונקלוס כשהוסיף לא מדעתו הוסיף שהרי בפיני ניתן אלא שנשתכח וחזר ויסדו כדאמרי' במגילה (דף ג.) [10]ושוס שכל זה תרגום: **והני מילי.** דפני בשלשה פסוקים דאמר לה קיימא: **הלכות.** הלכה למשה מסיני: **תורה.** קס"ד תורה שבכתב: **מדרש.** ספרא וספרי שהן הלכות של [מדרשי] מקראות [11](ספר ויקרא)[12]:

ה"ג

שיכול לעשותו פשוט. פי' בקונטרס אי משוס שיש אויר בין שיטה לשיטה כשפושטו אין לחוש שיש סופרים הרבה שאינם אומנים לסדר כתיבתן ומניחין אויר בין השיטות ונראה לפי' יש חלק הרבה אין לחוש ואע"ג דגט קרא פסול[1] לא מיקרי קרא אלא כשיש שיטות של חלק עופי מן העדיים המתומים בו אבל אם יש עדיים המתומים בו כשיטות של חלק לא מיקרי קרא: **מאי** מגודלת גדלת. פי' הקונטרס משוכה וממון שהיא משוכה בעיני האנשים דבריה מקובלים ורבינו חננאל פי' מגדלת שער כמו מגדלה שער נשיא[2] (חגיגה דף ד:) ומתון שהולכת מבית לבית לקלוע מספרת כל הדברים ממנה:

המתרגם פסוק כצורתו. פירוש כמשמעותו כגון לא תענה על ריב מתרגם לא תסכיל על דינא הרי זה בדאי דאלהרכה מצוה הוא להוציא הדין לאורה אלא הכי מתרגם לא תתמנע מלאלפא למאן דמתבעי מינך בדינא והמוסיף עליו פי' בקונטרס שבא לומר הואיל וניתן רשות להוסיף אוסיף אני בכל מקום שאלה הרי זה מחרף פירוש מבזה את השם משנה את דבריו ואונקלוס שהוסיף לא מדעתו הוסיף שהרי בפיני ניתן התרגום [3]שנשתכח וחזר ויסדו כדאמר במגילה (דף ג.) ורבינו חננאל פירש [4]המתרגם פסוק כצורתו כגון וילאו את אלהי ישראל (שמות כד) דמתרגם וחזו ית אלהא דישראל הרי זה בדאי דשכינה ממש לא ראו דכתיב (שם לג) כי לא יראני האדם וחי והמוסיף עליו [5] דאמר וחזו ית מלאכת דאלהא הרי זה מחרף שמוליה שבא המקום במלאך אלא הכי מתרגמי' וחזו ית יקרא דאלהא דישראל: לבנות

[6]גט פשוט עדיו מתוכו מקושר עדיו מאחוריו [A]פשוט שכתבו עדיו מאחוריו ומקושר שכתבו עדיו מתוכו שניהם פסולים ר' חנינא בן גמליאל אומר מקושר שכתבו עדיו מתוכו כשר שיכול לעשותו פשוט רבן שמעון בן גמליאל אומר הכל כמנהג המדינה והוינן בה ותנא קמא לית ליה מנהג המדינה ואמר [7]רב אשי באתרא דנהיגי בפשוט ועבד ליה מקושר א"נ באתרא דנהיגי במקושר ועבד ליה פשוט כולי עלמא לא פליגי דודאי קפידא כי פליגי באתרא דנהיגי בין בפשוט בין במקושר ואמר ליה עביד לי פשוט ואזל ועבד ליה מקושר מר סבר קפידא ומר סבר [8]מראה מקום הוא לו ר' אלעזר [9]דתנן [B]האשה שאמרה התקבל לי גיטי ממקום פלוני וקבל לה גיטה ממקום אחר פסול ורבי אלעזר מכשיר אלמא קסבר מראה מקום היא לו אמר עולא מחלוקת בשבח ממון אבל בשבח יוחסין דברי הכל אינה מקודשת מאי טעמא[10] מסאנא דרב מכרעאי לא בעינא תניא נמי הכי מודה [11]ר' שמעון אם הטעה לשבח יוחסים אינה מקודשת אמר רב אשי מתניתין נמי דיקא דקתני [12]ע"מ שאני כהן ונמצא לוי לוי ונמצא כהן נתין ונמצא ממזר ממזר ונמצא נתין ולא פליג ר"ש מתקיף לה מר בר רב אשי אלא דקתני [13]ע"מ שיש לי בת או שפחה מגודלת ואין לו על מנת שאין לו ויש לו דשבח ממון הוא הכי נמי דלא פליג אלא פליג בריש

וה"ה לסיפא הכא נמי פליג בריש וה"ה לסיפא הכי השתא התם אידי ואידי דשבח ממון[14] פליג בריש והוא הדין בסיפא הכא דשבח יוחסים הוא אם איתא דפליג נתני איבעית אימא הכא נמי שבח יוחסים[15] מי סברת מאי מגודלת גדולה ממש מאי מגודלת גדלת דאמרה היא לא ניחא לי דשקלה מילי מינאי ואזלא נדיא קמי שיבבותיי תנו רבנן על מנת שאני קריינא כיון שקרא שלשה פסוקים בבית הכנסת הרי זו מקודשת[16] ר' יהודה אומר [17]עד שיקרא ויתרגם יתרגם מדעתיה והתניא [18]ר' יהודה אומר המתרגם פסוק כצורתו הרי זה בדאי והמוסיף עליו הרי זה מחרף ומגדף אלא מאי תרגום [19]תרגום דידן והני מילי דא"ל קריינ' [20]אבל אמר לה קרא אנא עד דקרי אורייתא נביאי וכתובי בדיוקא על מנת שאני שונה חזקיה אמר [21]הלכות ור' יוחנן אמר תורה מיתיבי איזו היא משנה ר' מאיר אומר הלכות ר' יהודה אומר מדרש מאי

מסורת הש"ס

(א) כ"ב קס. כ) כ"ב קסה. ושם נדפס על הגליון רש"ל גרס מהרי. ג) [נעתל מת: וש"ן]. ד) כ"ב קסה. ניעון סה. ה) [בכתי"ו טוסף: לתמרה]. ו) תוספתא דקידושין פ"ב ה"ז. ז) [לקמן ע"ב]. ח) [שם]. ט) [בכתי"ו טוסף: הוא]. י) [בכתי"ו טוסף: הוא]. כ) [בכתי"ו וכרי"ף טוסף: דברי רבי מאיר]. ל) [תוס' פוף מגילה]. מ) כשיטה רש"ל. נ) [בכתי"ו שבריי"ף: ר"ש הטעה לשנה מקודשת וכו']. ס) [בכתי"ו שבריי"ף טוסף: כנון]. ע) [ירושלמי פ. כז]. פ) [במגילה וכן בנדרים לו: מיתא מפוקם זה תרגום ישוס שכל אלו הפסוקים]. צ) רש"ל. ק) [וע"ש רש"י לעיל לג ע"א ד"ה תורת סהנים, ורש"י בריתות יג ע"ב ד"ה מדרשות]. ר) [ניעון פל ע"ב]. ש) [ל"ל אלא שנשתכח]. ת) [וכ"כ הערוך ערך תרגם]. א) [מל"ל הלכתא דלא אמר תנא אלא עד דתני הלכתא שהוא משנה וכו'. ויעין בר"ף].

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה המתרגם וכו' והמוסיף עליו דמתרגם וחזו:

מוסף תוספות

א. מקלעת שער הנשים. רש"י חגיגה ד:.

תוס' ר"י הזקן

מחלוקת בשבח ממון. אי קפידא הוי או מראה מקום הוא לו. אבל בשבח יוחסין. שאמרה לשלוחה צא וקבל לי קדושין מפלוני שאמר לי שהוא לוי ונמצא כהן. אפילו ר"ש מודה דקפידא הוי שזה דעת קצת בני אדם שאין רוצין להתחבר עם גדול מהם שמתגאה עליהם. מסנא. מנעל גדול ממדת רגלי איני חפיצה. שיקרא. כל התורה. כצורתו. שבא לחסר תרגום אונקלוס, כגון לא תענה על ריב [שמות כג, ב] לא (והרהר) [חסדיר] על דינא. מחרף. מבזה המקום ומשנה את דבריו שמוסיף מדעתו. תרגום דידן. של אונקלוס שהוא מסיני כדאיתא במגילה [ג, א] ושום שכל זה תרגום ששכחוהו וחזר הוא ויסדו. קרא. משמע יודע עשרים וארבעה בדקדוק. הלכות. משנה. מדרש. ור' יוחנן דאמר במאן. והלכתא כחזקיה דהוא רביה דר' יוחנן. ועוד דהא איפסקא [6]הלכתא כתנא שהוא משנה ולא השבינן תורה, אלמא הנינא משמע הלכתא ולא תורה.

עין משפט נר מצוה

א (מיי' פ"ד מהל' גירושין הלכה כב טוש"ע אה"ע סימן קל סעיף ד):
צב ב מיי' פ"ט מהל' גירושין הלכה לד סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סימן קמא סעיף מט:
צג ג ד ה מיי' פ"ח מהל' אישות הל' ד טוש"ע אה"ע סימן לה סעיף כה:
צד ו מיי' שם עיין שו"ע שם סעיף טו:

מוסף רש"י

גט פשוט. שטר פשוט כעין שלנו שאינו תפור ומקושר כדלקמן, וכל שטרות קדושין גט כדאמרינן בעלמא ונגט חוב שאין בו אחריות, וכן בגיטין וכן בשטרות מילוה כדאמרינן בגמרא כדי שלא תתלוק בין גיטין לשטרות (רשב"ם ב"ב קס:). עדיו מתובר. בסוף השטר כתו שאתי עיהבין לאתתם מחיוט (שם). מקושר עדיו מאחוריו. כותב שיטה ומניח חלק כשיטוי שיטה הכתובה וכופלה על החלק ותופר ואח"כ כותב שיטה ומניח שיטה חלק וכופלה על החלק ותופר וכן הרבה כדי מקום תורף השטר, והעדים חותמין מבחוץ בענין שפיכבו אתורלי בגמרא ונלבב שלא יהיו קשרין מרובין מעדיו, כדתנן בחמ' גיטין (פא:) דהוה ליה קרח, וטופס של שטר כתוב טוו כעין פשוט חיו הנקרא אגלה הפשוט שבמקושר ואלו הכפילות כל כפל וכפל נפני עצמו ונראה מבחוץ כין כפל לכפל כעין קסת הסופר, וכן תוכה בגמרא שהעדים החתומין על כל קשר וקשר נקראין ונקראין מבחוץ (שם ועי"ש הציור). שניהם פסולים. שלא נעשו כתיקון חכמים, ואם שטר חוב הוא אינו גובה כו מן הלקוחות, ואם גט אשה אינה מתגרשת (שם). שיכול לעשותו פשוט. לפשוט ולעשותו פשוט, שיקרע התפירות ויפתח השטר ויהיה פשוט (שם). ות"ק לית ליה מנהג המדינה. נתמיה, אם בשב"ג כא לומר שדינו פשוט ומקושר המפורשן לת"ק אם יש מדינה שנהגו לעשות דינם בענין אחר הכל כמנהג המדינה, והלא ת"ק נמי מודה בהא (שם קסה:). באתרא דנהיגי בפשוט כו'. אתא לפרש באיזה מנהג המדינה מלו לפליגי ת"ק ור"ש (שם). דודאי קפידא. ואם גט אשה פסול לגרש בו (שם). מר סבר קפידא. ואע"ג דמנהג המדינה כין בפשוט כין במקושר, כיון דאמר ליה בפשוט קפידא הוא ויפסל המקושר, ורבי"ג סבר הכל כמנהג המדינה, כלומר מראה מקום הוא לו אם טורח לו לכתוב מקושר ובתב פשוט, ומיהו אם יכתוב מקושר עפי ניחא ליה שהרי מנהג המדינה בשניהם (שם). ממקום אחר פסול. שהיא חיבה ריצה להתבייש כמקום אחר (שם). ורי"א מבשיר. דסבר מראה מקום היא לו לטרוח ולכתב בשבילה עד אותו מקום, ואם יתפוץ לכתב יותר תבוא עליו ברכה (שם).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com